

Til alle landets kommuner og helseforetak

Deres ref.:

Vår ref.:
23/01896-1

Dato:
28.06.2023

Vaksinering høsten 2023

HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet ber landets kommuner og helseforetak sørge for at personer i risikogrupper og ansatte i helsetjenesten med pasientkontakt får et godt tilrettelagt tilbud for vaksinering.

Denne høstsesongen vil mange i befolkningen være anbefalt flere vaksiner, inkludert influensa- og koronavaksine. Noen vil også ha behov for pneumokokkvaksine.

Hovedpunkter:

- Det er bare influensavaksine som kan gis sammen med koronavaksine. Det er derfor viktig at kommunene tar høyde for dette i sin planlegging.
- Kommunene rådes til å ha økt fokus på pneumokokkvaksinering i august/september da det planlegges en informasjonskampanje fra FHI.
- FHI vil ha en felles kampanje for vaksinering av risikogrupperne mot influensa og korona, med oppstart rundt uke 40.
- Det planlegges for at det skal være mulig for kommunene å organisere samvaksinering med korona- og influensavaksine dersom ønskelig.
- Kommunene bør ha økt fokus på influensavaksinering av yngre voksne og barn i risikogrupperne.
- Koronavaksinasjon er gratis for de som er anbefalt denne. Det er ingen finansiering av influensavaksine til risikogrupper. Pneumokokkvaksine er kun gratis for noen få risikogrupper.
- Arbeidsgivere har ansvar for at helsepersonell eller andre ansatte som er i nærkontakt med pasienter får informasjon om og tilbud om gratis influensavaksine. Dette er særlig viktig i primærhelsetjenesten hvor vaksinasjonsdekningen er lav og synkende.

Vaksinering av risikogrupper

1. Vaksinering mot pneumokokker

Folkehelseinstituttet anbefaler at aldersgruppen 65 år og eldre, samt personer i risikogrupper tar pneumokokkvaksinen Pneumovax hvert 6. år. For personer uten miltfunksjon, hivpositive og personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon utleveres pneumokokkvaksiner på blå resept § 4. Personer som ikke omfattes av blåreseptforskriften må dekke vaksinen selv.

Folkehelseinstituttet vil gjennomføre en informasjonskampanje til befolkningen om pneumokokkvaksinering fra midten av august. Vi vil da ha oppdatert informasjon og materiell tilgjengelig på våre nettsider, som kan benyttes av fastleger og andre som informerer pasienter. Fastlegene bør kunne tilby pneumokokkvaksine til aldersgruppen 65 år og eldre og pasienter i risikogrupperne allerede fra august.

2. Vaksinering mot sesonginfluensa

Kommunen har, ifølge smittevernloven og vaksinasjonsforskriften, plikt til å sørge for tilbud om vaksine til risikogrupperne. Helseforetak skal sørge for at inneliggende pasienter i risikogrupper får tilbud om

influenzavaksine. Vaksineringsen skal organiseres på en måte som gir høyest mulig dekning. I Norge har omtrent 1,6 millioner mennesker en eller flere tilstander som kan gjøre dem mer utsatt for alvorlig sykdom eller død ved influensasykdom. De fleste kommuner har over 60 prosent dekning for influenzavaksine blant personer over 65 år, men blant personer i risikogrupperne under 65 år og da særlig blant barn i risikogrupperne er dekningen svært lav for influenzavaksine. Det er viktig at kommunene sørger for at denne gruppen får informasjon og et tilgjengelig vaksinasjonstilbud.

Det er ingen statlig finansiering av influenzavaksinasjonsprogrammet. Kommunene kan foreløpig sette pris for vaksinerings selv, men det oppfordres til å ta en så lav pris som mulig for at influenzavaksine skal være tilgjengelig for flest mulig i risikogrupperne.

3. Vaksinerings mot korona

Som tidligere beskrevet i [informasjonsbrev 55](#) anser Folkehelseinstituttet det som sannsynlig at aldersgruppen 65 år og eldre, samt yngre aldersgrupper med underliggende risikotilstander, vil ha behov for en ny oppfriskningsdose også før vintersesongen 2023-24. Endelig avklaring på hvilke målgrupper som vil anbefales ny dose forventes å komme før sommeren.

Koronavaksinasjon av anbefalte grupper til høsten blir gratis.

For å sikre tilstrekkelig intervall til den planlagte høst-dosen for de eldre, ble det i informasjonsbrev 56 oppfordret til å gjennomføre vaksineringsen med vår-dosen til aldersgruppen 75 år og eldre i løpet av april. Det ble åpnet for at vaksine kunne tilbys også etter april, men at den som skal vaksineres da bør orienteres om at vaksineringsen kan medføre at intervallet til planlagt ny dose til høsten kan bli mindre enn 6 md. Intervallet er viktig for å få best mulig effekt av høst-dosen.

Smitterisikoen er for tiden lav og Folkehelseinstituttet vurderer at det bør være høy terskel for å tilby ny dose nå. De som ennå ikke har benyttet seg av tilbudet bør avvente videre vaksinerings inntil de får tilbud om ny dose til høsten.

4. Samvaksinerings med koronavaksine og sesonginfluenzavaksine

Anbefalingene for influenzavaksinasjon er de samme som forrige sesong, og målgrupperne for vaksinasjon er i stor grad overlappende for influensa- og koronavaksinasjonsprogrammet. Tidspunkt for når en ny høstdose med koronavaksine bør gis er ikke endelig avklart, men vi planlegger for en samtidig kampanje for både influensa- og koronavaksinasjonsprogrammet. Kommunene bes planlegge for mulig samvaksinerings dersom dette er fordelaktig med tanke på kommunens organisering av de to programmene. Man bør imidlertid ikke planlegge for samvaksinerings av særlig skrøpelige eldre med adjuvantert influenzavaksine, da denne vaksinen er forbundet med en noe høyere bivirkningsfrekvens.

5. Organisering av tilbudet

Kommuner gjennomfører vaksinasjonstilbudet på ulike måter avhengig av lokal organisering, ressurser, befolkningssammensetning og mange andre faktorer. Tilgjengelighet, vaksineinformasjon, tillit, normer og holdninger er forhold som påvirker vaksinasjonsdekning. I Vaksinasjonsveilederens kapittel [«Verktøykasse for et likeverdig vaksinasjonstilbud»](#), gis det innspill til hva som kan være av betydning for å øke vaksinasjonsdekning samt konkrete tips for lokale tiltak.

Vaksinerings av helsepersonell

Kommunene og helseforetakene har som arbeidsgivere ansvar for at helsepersonell eller andre ansatte som har nærkontakt med pasienter får informasjon om tilbud om gratis influenzavaksiner.

Ansatte i helsetjenesten bør være vaksinert for å redusere smitte til pasienter, kollegaer og egen familie. Det er også viktig at helsepersonell er vaksinert for at kapasiteten i helsetjenesten ikke blir redusert på grunn av sykefravær.

Verdens helseorganisasjon (WHO) og EU anbefaler at minst 75 prosent av helsepersonell og personer i risikogrupper er vaksinert mot influensa. De siste årene har vaksinasjonsdekningen her i landet økt, særlig i risikogrupperne og hos helsepersonell i spesialisthelsetjenesten. Vaksinasjonsdekningen er vesentlig høyere i sykehus enn i kommunale helse- og omsorgstjenester. I sesongen 2022/23 gikk vaksinasjonsdekningen i primærhelsetjenesten ned sammenlignet med året før, og var på kun 31 prosent. Særlig dekningen blant

helsefagarbeidere og pleiemedarbeidere var lav. Helsearbeidere i kommunene har omsorg for svært mange i risikogruppene. Det er derfor særlig viktig at vaksinasjonsdekningen øker blant ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester.

For å øke vaksinasjonsdekningen for helsepersonell kan det være nyttig å ta hensyn til følgende punkter i organiseringen av vaksinasjonstilbudet:

- Helsepersonell bør få tilbud om vaksine på arbeidsplassen i arbeidstiden.
- Ansatte skal kunne gjøre et informert valg om vaksineringsinformasjon – informasjon må derfor være tilgjengelig både om influensa og vaksine.
- Tilbudet bør være tilgjengelig og fleksibelt for alle, inkludert de som jobber deltid eller har turnusarbeid.
- Det bør være mulig å få influensavaksine hele vintersesongen, slik at også nyansatte eller andre som ikke ble vaksinert på høsten har et tilbud.
- Institusjoner bør vurdere å gi influensavaksine til studenter og elever som er utplassert eller i praksis i virksomheten.

Det er ikke besluttet om det er et behov for å anbefale helsepersonell en ny dose koronavaksine denne høsten. Avklaring forventes før sommeren.

Kampanje- og informasjonsmateriell

Folkehelseinstituttet er i ferd med å utarbeide nytt kampanje- og informasjonsmateriell for høstens vaksinasjon. Noe vil være klart i løpet av juni, og det vil da kunne lastes ned fra nettsidene til Folkehelseinstituttet. I tillegg til det nye som er på vei, vil også opplæringsfilmer fra forrige sesong være oppdatert og aktuelle.

Webinar om høstens vaksinerings torsdag 7. september

Folkehelseinstituttet vil holde webinar om høstens vaksinerings. Webinaret er et tilbud til alle som planlegger, forbereder og gjennomfører vaksinerings i kommuner og helseforetak. Påmelding og program offentliggjøres på våre nettsider etter sommeren.

Mer informasjon

Oppdatert informasjon om pneumokokk-, korona- og influensavaksinerings finnes på Folkehelseinstituttets nettsider.

[Vaksiner til voksne](#)

[Influensavaksine til barn i risikogruppene](#)

[Vaksinasjon av helsepersonell - Helsedirektoratet](#)

[Influensavaksine til helsepersonell](#)

Informasjon til befolkningen er også tilgjengelig på [Helsenorge.no](https://www.helsenorge.no).

Vi ønsker kommunene og helseforetakene lykke til med planlegging og gjennomføring av høstens viktige vaksinasjonsarbeid.

Vennlig hilsen

Camilla Stoltenberg
direktør
Folkehelseinstituttet

Bjørn Guldvog
direktør
Helsedirektoratet

Dokumentet er signert elektronisk